

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.21.122/2021/6.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője:

Dr. Vincze Gyula ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője:

Dr. Markót Imre ügyvéd

A per tárgya: személyiségvédelmi igény érvényesítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.020/2021/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 6.P.20.094/2020/19. és 21.

Rendelkező rész

A Kúria jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A peres felek egy utcában laknak, és az idős alperesnek a felperes esetenként segítséget nyújtott. A felperes 2018. február 15-én délelőtt átment az alpereshez, aki egy pizsamát ígért neki. A felperes a ruhaneműért bement a hálósobába, miközben az alperes a konyhában tartózkodott. Az alperes a felperes távozása után nem találta a korábban – emlékezete szerint – a hálósoba komódjára letett ékszereit (1 db arany fülbevaló, 1 db arany gyűrű).

[2] Az alperes 2018. február 17-én bejelentést tett a rendőrkapitányságon az ékszerek eltűnése miatt. A helyszínen megjelenő rendőröknek elmondta, hogy a felperesen kívül más nem járt nála.

[3] A rendőrség nyomozást rendelt el, ennek során a felperesnél házkutatást tartottak, őt a rendőrkapitányságra beszállították kihallgatásra, rabosították, tőle ujjlenyomatot vettek. A felperes tagadta a bűncselekmény elkövetését.

[4] Az alperes még aznap délután megtalálta az ékszereit, amit telefonon a rendőrségnek bejelentett, azt a nyilatkozatot téve, hogy a postaládában egy újságpapír galacsinba helyezve találta meg az ékszereket, azt nem tudja, ki tehette oda. A 2018. március 2. napján végzett tanúkihallgatás során az alperes elmondta, „oktalanul” gyanúsította a felperest, az ékszereket a szekrény sor olyan polcán találta meg, ahová nem szokta tenni, és erről megfélekedezett. Nyilatkozata szerint a felperestől már bocsánatot kért.

[5] A Járási és Nyomozó Ügyészség 2018. április 9. napján meghozott határozatában a felperessel szemben kisebb értékre, nemesfémre elkövetett lopás büntette miatt indított nyomozást bűncselekmény hiányában megszüntette.

[6] A felperes a 2018. július 16. napján kelt iratában felszólította az alperest, hogy harminc napon belül az alaptalanul tett feljelentés miatt őt és a családját ért hátrány kompenzálására fizessen meg a részére 1.000.000 forintot. Az alperes a 2018. szeptember 13. napján kelt iratában elismerte, hogy akarata ellenére megsértette a felperes személyiségi jogát, és 100.000 forint sérelemdíj megfizetését vállalta. Ezt a felperes nem fogadta el.

[7] A felperes feljelentése alapján az alperessel szemben hamis vád bűncselekménye miatt a Megyei Rendőr-főkapitányság nyomozást rendelt el. A Járási Ügyészség 2019. szeptember 19. napján meghozott határozatában az alperes mint gyanúsított ellen gondatlanságból elkövetett hamis vád vétsége miatt indult eljárást a cselekmény társadalomra veszélyességének csekély foka miatt megszüntette, és az alperest megrovásban részesítette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[8] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, az alperes megsértette a jóhírnevét az ellene tett alaptalan feljelentéssel, amelyben lopással vádolta, és amit a lakóhelyén széles körben terjesztett. Az alperest 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére is kérte kötelezni. Keresetét az Alaptörvény VI. cikkére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43., 2:45., 2:51. és 2:52. §-ára alapította.

[9] Az alperes védekezésére tekintettel kifejtette, jogerősen megállapították, hogy az alperes a sérelmére hamis vád vétségét követte el, ez már önmagában a becsülete és jóhírneve megsértését jelenti, mert egy idős ember, ráadásul egy szomszéd sérelmére elkövetett lopással vádolták meg. Érvényesíteni azonban csak a jóhírnév megsértését kívánta.

[10] Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta annak mind a jogalapját, mind az összecszerűségét.

[11] Elismerte, hogy büntető feljelentést tett a felperessel szemben az ékszerek miatt, és nem vitatta, hogy őt – gondatlanságból – hamisan vádolta, mert megfeledkezett arról, hova tette az ékszereket. Mindezt megbánta és a felperestől bocsánatot kért. Azt viszont tagadta, hogy a lopást és a feljelentést széles körben terjesztette volna. A feljelentése, sérteti meghallgatási jegyzőkönyve sem tartalmaz személyiségi jogot sértő kijelentést. Eseti döntésekre hivatkozott abban a tárgyban, hogy önmagában a büntető feljelentés személyiségi jogi sérelmet nem valósít meg. Ezért alaptalan a jóhírnév megsértésének megállapítása és a sérelemdíj iránti igény.

Az első- és másodfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság – kijavított – ítéletével a keresetet elutasította.

[13] Az ítéletének indokolásában idézte a felperes által a keresete jogszabályi alapjaként felhívott rendelkezéseket, így az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, a Ptk. 2:42. § (1), (2), 2:45. § (2) bekezdését, 2:51. és 2:52. §-át. Megállapította, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdése értelmében a bizonyítási érdeke és terhe folytán a felperest terhelte a jogsértés bizonyítása.

[14] Az elsőfokú bíróság elfogadta az alperes védekezését, vagyis, hogy a feljelentéssel nem valósította meg a felperes személyiségi jogának sérelmét. Nem állított a felperes jóhírnevét sértő tény, az ezzel kapcsolatos valótlan tényeket nem híresztelt, valós tényt nem ferdített el. Rámutatott, hogy a jóhírnév sérelmével kapcsolatos bírói gyakorlat egységes abban, hogy önmagában valamely hatósági eljárás kezdeményezése, büntető feljelentés megtétele személyiség védelmi igényt nem alapoz meg, és kártérítő felelősség (sérelemdíj iránti igény) alapjául nem szolgálhat (BH 2002.223.). E körben utalt még a BH 2009.214. és BH 2004.357. számú döntésekre.

[15] Az elsőfokú bíróság vizsgálta az alperes büntetőügyben tett nyilatkozatait. Megállapította, hogy a feljelentése konkrét tartalma nem ismert, mert arról csupán jelentés készült. Az alperes 2018. február 17-i sérteti kihallgatásakor részletesen nyilatkozott az ékszerek eltűnésének körülményeiről. Az erről felvett jegyzőkönyv tartalmazza azt a kijelentést, hogy a felperest a boltból is elküldték, azt beszélük lopott. Az elsőfokú bíróság szerint ez a közlése – amit másoktól hallott –, nem valósítja meg a felperes jóhírnevének sérelmét, az alperes másoktól származó információt közölt. Az alperes logikusan, életszerűen következtetett arra, hogy ékszerei eltűnésével az a személy gyanúsítható, aki legutóbb a lakásában járt, és hozzá rendszeresen bejáratos volt. Az alperes abban a téves feltevésben volt, hogy a felperes vihette el az ékszereket, mivel azokat többszöri keresés után sem találta.

[16] Az alperes eljárása gondatlan volt, ez azonban nem eredményezte a felperes jóhírnevének sérelmét, mivel a büntetőeljárásról szóló törvény értelmében, bárki tehet büntető feljelentést, akinek testi épsége, egészsége sérült, vagy vagyonában kár következett be. Azon túl, hogy a felperest meggyanúsította lopással – ami önmagában nem ad alapot a jóhírnév megsértésére – az alperes a felperesről sértő, valótlan tényt nem állított, nem híresztelt.

[17] Az elsőfokú bíróság jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek, hogy az alperes bocsánatkérését a felperes elfogadta.

[18] Az a körülmény, hogy az ékszerek megtalálása után a saját maga mentése érdekében az alperes egy valótlan történetet adott elő a rendőröknek, nem valósítja meg a felperes jóhírnevének sérelmét. A felperessel szembeni nyomozás során eljáró rendőrök vallomása sem alkalmas a felperes személyiségi jogi sérelmének bizonyítására. A tanúk szubjektív véleményüket adták elő. A felperes által állított jogsértés szempontjából közömbös, hogy e tanúknak mi volt a véleménye, vagy benyomása az alperes magatartásáról.

[19] A bizonyítékokat összességében értékelve tehát az elsőfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a felperes nem bizonyította jóhírneve sérelmét. E körülményre figyelemmel nem vizsgálta, milyen sérelmek érték a felperest a feljelentés miatt a környezetében. Az állított személyiségi jog megsértésének hiányában a felperes sérelemdíj iránti igényét is alaptalannak találta.

[20] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[21] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[22] Hivatkozott arra, hogy a Pp. 2. §-a a polgári perjog legfontosabb alapelvét, a rendelkezési elvet fogalmazza meg, amelynek értelmében egyrészt a fél döntési autonómiájába tartozik az, hogy igényét perben kívánja-e érvényesíteni, másrészt a perben a bíróság – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – kötve van a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz. E § (2) bekezdése a kérelemhez kötöttség elvét fogalmazza meg, ami azt jelenti, hogy a bíróság a per folyamán olyan kérdésben, amelyre vonatkozóan a felek nem terjesztettek elő kereseti kérelmet, ellenkérelmet, viszontkeresetet, beszámítás vagy ideiglenes intézkedés iránti kérelmet, nem dönthet.

[23] A felperes keresetében személyiségvédelmi igényt kívánt érvényesíteni jóhírnevének megsértése miatt. A bíróság csak azt vizsgálhatta, hogy az alperes a büntetőeljárás során tett nyilatkozataiban a tényállításai megvalósítják-e a felperes jóhírnévhez való jogának sérelmét. Helytállónak minősítette azt a megállapítást, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezése, így az adott esetben büntető feljelentés megtétele önmagában személyiségvédelmi per megindítására nem ad alapot (EBH 2002.624., BH 2002.223, BH 2004.357., BDT 2006.1429.). A büntetőeljárásról szóló törvény szerint bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést, azaz jogosult közölni a hatósággal a büntetőjogi igény tárgyában szerzett ismereteit. Ennek ki kell terjednie a bűncselekmény tényállási elemeinek, az elkövetés körülményeinek közlésére is, emiatt azonban nem lehet a feljelentés megtételét jogellenes magatartásnak tekinteni. A büntető feljelentés megtétele önmagában nem valósítja meg a személyiségi jog sérelmét, még akkor sem, ha a feljelentő egy konkrét személyt gyanúsít a bűncselekmény elkövetésével, a büntetőeljárás pedig nem vezetett e személy bűnösségének megállapításához.

[24] A személyiségi jogsértés megállapításához többlettényállási elem szükséges, azaz személyiségvédelmi igényt csak az alapoz meg, ha a feljelentés indokolatlanul sértő, lejárató, rágalmazó kijelentéseket, valótlan tényállításokat tartalmaz, valóságot hamis színben tüntet fel, az észszerű gondolkodásnak nem megfelelő, önkényes, valótlan értékítéletet fogalmaz meg. Az adott esetben ilyen többlettényállási elemet az alperes bejelentése és tanúvallomása alapján a másodfokú bíróság sem állapított meg. Az alperes a tényeknek megfelelően adta elő az ékszerei eltűnésének napján történeteket, a tényekből levont és a véleményének minősülő következtetés volt a rendőrhatalóság tudomására hozott, a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatos gyanúja. Tanúkénti meghallgatása során a felperes anyagi helyzetét és a korábbi

munkahelyéről való távozásának okát illetően tett előadása gyanúját megalapozó tényállítás, illetve híresztelés.

[25] A felperes fellebbezésének azon tényelőadása, hogy az alperes az ékszerei előkerülését követően tudatosan valótlan nyilatkozatot tett annak körülményeit illetően, a fellebbezés előterjesztésekor hatályos Pp. 373. § (2) bekezdése szerinti tényállítás változtatás, amelynek jogszabályi feltételei nem álltak fenn. A fellebbezésben a fél akkor változtathatja meg tényállítását, ha olyan tényre hivatkozik, amely önhibán kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a tudomására, vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezett volna. A felperes az elsőfokú eljárásban utalt ugyan a fellebbezésben sérelmezett alperesi magatartásra, ennek értékelése azonban a Pp. elsőfokú eljárásban hatályos 7. § 12.a) pontja alapján keresetváltoztatást igényelt volna, ami nem történt meg, de annak a perfelvétel lezárását követően a Pp. 215. § (1) bekezdésében írt jogszabályi feltételei sem álltak fenn.

[26] Alaptalan érvelés, hogy az ügyészségnek a felperes terhére hamis vád vétségének elkövetését megállapító határozata olyan bizonyíték, amelyre tekintettel az elsőfokú bíróságnak a jogsértés tényét meg kellett volna állapítania. A Pp. 263. § (2) bekezdésében megfogalmazott főszabály szerint a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban meghatározott tényállás nem köti. E főszabály alól fogalmaz meg kivételt a Pp. 264. § (1) bekezdése, amiből egyértelműen következik, hogy a büntetőügyben hozott jogerős ítélet bűnösség kérdésében elfoglalt álláspontjától nem térhet el a polgári bíróság, és nem állapíthatja meg azzal ellentétesen, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

[27] Az elsőfokú bíróság az alperes ellen hamis vád bűncselekménye miatt indult eljárásban meghallgatott rendőrök vallomásának a Pp. 279. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelő értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy azok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy az alperes a per tárgyát képező nyilatkozataiban tudatosan valótlan tényállításokat tett. A felperes nem bizonyította, hogy az ékszerei eltűnésével kapcsolatos gyanúját az alperes a nyomozó hatóságon kívül mással is közölte. A felperes is csak feltételezésként adta elő, hogy a település lakosai a vele szemben indult büntetőeljárásról, illetve annak tartalmáról máshonnan mint az alperestől nem szerezhettek tudomást.

[28] A Pp. 266. § (1) bekezdésének megsértését sem állapította meg a másodfokú bíróság. Az alperes ellenkérelmében következetesen állította, hogy a per tárgyát képező magatartása nem valósíthatja meg a jóhírnév sérelmét. Az, hogy az ügyészség határozatát nem tette vitássá, nem értékelhető a Pp. 266. § (1) bekezdése szerinti beismerésnek, vagy a felperessel egyező, a keresetet megalapozó tényelőadásnak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[29] A felperes felülvizsgálati kérelmében – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereseti kérelmének történő helyt adást, másodlagosan az elsőfokú ítéletnek is a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárás lefolytatására. Megsértett jogszabályi rendelkezésként az Alaptörvény VI. cikkét, a Ptk. 2:43., 2:45., 2:51. és 2:52. §-át, a Pp. 237., 264., 323. és 346. §-át, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 268. §-át jelölte meg.

[30] Előadta, hogy mindkét bíróság arra alapította a döntését, hogy a feljelentés lényegében állampolgári jog, ami általánosságban igaz és helyes álláspont, de az adott konkrét esetben téves és iratellenes megállapítás. Az alperesi feljelentésről az ügyészség határozata megállapította, hogy azzal hamis vádat valósított meg. Olyan feljelentést, ami a hamis vád bűncselekményét valósítja meg, nem lehet állampolgári jognak tekinteni. Az ügyészség határozata a Pp. 323. §-a értelmében közokirat. A Pp. 266. § (3) bekezdése szerint a bíróság a törvényes vélelmeket – ideértve a jogszabály szerint az ellenkező bizonyításáig valósnak tekintendő körülményeket – hivatalból veszi figyelembe. A Pp. 264. § (1) bekezdése szerint ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményeiről polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. Az alperes feljelentésével nem állampolgári jogát gyakorolta, hanem bűncselekményt követett el, ami nyilvánvalóan jogellenes magatartás. A hamis vád mint bűncselekmény egyértelműen sérti mások jóhírnevét. Ez köztudomású tény.

[31] A felperes felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla Pf.21.368/2010/4. számú döntésére, és ezzel összefüggésben arra, hogy egyértelműen az alperes által előterjesztett feljelentést mint hamis vádat sérelmezte, és a hamis vád soha nem lehet állampolgári jog. A hamis vád bűncselekmény, amit az állam büntetni rendel. Az pedig, hogy a hamis vád bűncselekményét feljelentéssel vagy tanúvallomással követték el, az ügy szempontjából lényegtelen.

[32] A Ptk. 2:45. §-ához fűzött indokolás szerint „A személyre vonatkozó, objektíve valótlan tényállítást kifejező közlés csak akkor minősül jogsértésnek, ha a közmegítélés szerint a tényállítás alkalmas arra, hogy a sértett társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolja. Az elbírálás szempontja tehát nem a sértett érzékenysége, hanem a közfelfogás. Más embert alaptalanul bűncselekménnyel, lopással vádolni alkalmas arra, hogy a sértett társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolja. Hivatkozott arra, hogy az alperes kihallgatási jegyzőkönyve kifejtetten figyelmeztetést tartalmazott a hamis vád büntetendő voltára. Az alperes jóhízeműsége fel sem merülhet.

[33] A Ptk. 2:42. §-a vélelmet állít fel arra nézve, hogy a mások személyiségi jogainak bármilyen megsértése vagy korlátozása jogellenes magatartás, amelynek ellenkezőjét a sértő félnek kell bizonyítania. E törvényes vélelemnek a per során is érvényesülnie kellett volna, de nem ez történt egyik bíróság előtti eljárásban sem. Az alperes nem igazolta, hogy az általa tett feljelentéssel elkövetett hamis vád a felperes személyes jogait nem sértette volna. Nem, érvényesült a Pp. 323. §-ában meghatározott törvényes vélelem sem, és mellőzését az eljáró bíróságok nem indokolták meg. Mindkét bíróság figyelmen kívül hagyta a Pp. 264. § (1) bekezdését is.

[34] Mindenkinek joga van az őt ért sérelem miatt feljelentést tenni, de ugyanakkor senkinek nincs joga olyan feljelentést tenni, amellyel mást bűncselekmény elkövetésével hamisan vádol. Mindkét bíróság a bizonyítékok mérlegelését kirívóan okszerűtlenül végezte annak ellenére, hogy rendelkezésre állt az ügyészség határozata, amelyben az alperest hamis vád elkövetése miatt megrovásban részesítette. Ennek ellenére a hamis vád tényének értékelése teljes mértékben elmaradt. Ennek alapján az elsőfokú ítélet vonatkozásában a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* pontjára hivatkozott. Kérte a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősíteni, ennek alapján a megállapított tényállást módosítani.

[35] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, mert a másodfokú bíróság helyesen és teljeskörűen állapította meg a tényállást, és abból helytálló jogi következtetést vont le.

[36] A felperes a kereseti kérelmében az érvényesíteni kívánt jogot megalapozó tényként magát a büntető feljelentést jelölte meg, ezért mind az első-, mind a másodfokú bíróság csak azt vizsgálhatta, hogy csak és kifejezetten a büntetőeljárás során tett nyilatkozataiban az alperesnek volt-e olyan kijelentése, amely a felperes jóhírnévhez való jogát sérti. Töretlen bírói gyakorlatként hivatkozott arra, hogy valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezése, per indítása, avagy büntető feljelentés megtétele önmagában személyiségvédelmi per megindítására nem ad alapot, még akkor sem, ha a feljelentő egy konkrét személyt gyanúsított bűncselekmény elkövetésével, a büntetőeljárás pedig nem vezetett a személy bűnösségének megállapításához. Ehhez többlétevényállási elem szükséges, azaz személyiségvédelmi igényt csak az alapoz meg, ha a feljelentés indokolatlanul sértő, lejárató, rágalmozó kijelentéseket, valótlán tényállításokat tartalmaz, valóságot hamis színben tünteti fel, az észszerű gondolkodásnak nem megfelelő, önkényes, valótlán értékítéletet fogalmaz meg. A jelen ügyben ilyen többlétevényállási elem nem volt bizonyított.

[37] A felperes nem bizonyította, hogy az ékszerai eltűnésével kapcsolatos gyanúját az alperes a nyomozó hatóságon kívül mással is közölte. A felperes maga is csupán feltételezésként adta elő, hogy a település lakosai a vele szemben indult büntetőeljárásról, illetve annak tartalmától máshonnan mint az alperestől nem szerezhettek tudomást. Az, hogy az alperes az ügyészség határozatát nem tette vitássá, nem értékelhető a Pp. 266. § (1) bekezdése szerinti beismerésnek, vagy a felperessel egyező, a keresetet megalapozó tényelőadásnak.

[38] Az alperes vitatta, hogy a hamis vád megalapozza mások jóhírnevének megsértését. Nem a hamis vád az, ami alapot adhatna egy esetleges jóhírnév megsértésére, hanem maga a feljelentés és a feljelentő eljárás során tett nyilatkozatai, amelyek esetleges többlétevényállási elemeket tartalmaznak.

[39] A Ptk. 2:45. § (1) és (2) bekezdéseivel kapcsolatosan az alperes rámutatott, hogy az eljárás során nem nyert bizonyítást, hogy alperes a felperes társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolta volna. A büntetőeljárás iratai (feljelentés, tanúvallomások) egyáltalán nem tartalmaznak a felperesre nézve a jóhírnév megsértéséhez kapcsolódó többlétevényállási elemeket.

[40] A Pp. 264. § (1) bekezdésének nincs jelentősége, mert a bűncselekmény elkövetésének ténye nem volt vitás, azt az alperes sem vitatta. Sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem állapította meg, hogy az alperes nem követte el a bűncselekményt. A felperes azonban azt állítja, hogy figyelemmel arra, hogy egy másik hatóság megállapította az alperes büntetőjogi felelősségét, az önmagában a jogsértés tényének a megállapítására is elégséges kell, hogy legyen. Ezt a felperesi érvelést az alperes teljes mértékben vitatta figyelemmel a Pp. 263. § (2) bekezdésére.

A Kúria döntése és jogi indokai

[41] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

[42] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. Az e tárgyban irányadó 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmében a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi

kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b*), *c*) pont, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[43] A felülvizsgálati kérelem megsértett jogszabályi rendelkezésként jelölte meg a Pp. 237. §-át [*Anyagi pervezetés*] és 346. §-át [*Az ítélet tartalma*], de nem tartalmaz jogi érvelést e rendelkezések megsértésének mibenlétére. A felülvizsgálati kérelem e részében nem felel meg a Pp. 413. § (1) bekezdés *b*) pontjának.

[44] A jogerős ítélet nem sérti, mert nem sértheti a Btk. 268. §-át. A polgári perben eljáró bíróság nem foglalhat állást, olyan kérdésben, ami nem képezi hatáskörét, és az, hogy valamely cselekmény megvalósítja-e a hamis vád büntettét, a büntetőeljárás során eljáró hatóságok döntését igényli, ami a perbeli esetben meg is történt.

[45] A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése kimondja, hogy a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

[46] A felperes keresetének alapvetése szerint önmagában az a körülmény, hogy az alperes feljelentése alapján a felperessel szemben büntetőeljárás indult, amit utóbb megszüntettek, majd az alperest e feljelentés miatt gondatlanságból elkövetett hamis vád vétsége miatt megrovásban részesítették, bizonyítja, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

[47] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) eredetileg 9. §-ában szabályozta a más hatósági határozatok hatályát a polgári perben, és ennek (1) bekezdése akként rendelkezett, hogy ha a polgári perben a büntetőbíróság által jogerős ítélettel már elbírált bűncselekmény polgári jogi következményei felől kell határozni, a büntetőbírói ítélet irányadó a polgári perben eljáró bíróságra abban a kérdésben, hogy követte-e el bűncselekményt, és annak elkövetője a terhelt volt-e. E rendelkezést módosította az 1972. évi 26. számú törvényerejű rendelet oly módon, hogy ha jogerősen elbírált bűncselekmény anyagi jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. E jogszabályi rendelkezéshez fűzött indokolás szerint „a tervezet – a jelenlegi szabályhoz képest – teljesebbé teszi az utóbb polgári ügyben eljáró bíróság mérlegelési szabadságát, mert csupán abban az egy vonatkozásban köti a büntető bíróság határozata, hogy a bűnösség kérdésében nem helyezkedhet attól eltérő álláspontra.” A régi Pp. 2000. január 1. napján hatályba lépett módosítása ezt a kérdést már a 4. § (2) bekezdésében szabályozta akként, hogy ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. E rendelkezést lényegében azonos szövegezéssel tartalmazza a Pp. 264. § (1) bekezdése.

[48] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 38. § (1) bekezdése szerint a terhelt az, akivel szemben büntetőeljárást folytatnak. E § (2) bekezdése értelmében a terhelt a nyomozás során gyanúsított, a vádemelés után vádlott, a büntetés, a megrovás, a próbára bocsátás, a jóvátételi munka vagy a javítóintézeti nevelés jogerős ügydöntő határozattal történő kiszabása, illetve alkalmazása után elítélt. Mindebből levonható az a jogalkotói szándék, hogy a „jogerősen elbírált bűncselekmény” alatt a jogalkotó a bíróság által jogerősen elbírált bűncselekményt kívánta érteni, amit megerősít, hogy a Pp. 264. § (1) bekezdésében „az elítélt” kifejezést alkalmazza. Az alperessel szembeni eljárást megszüntető határozat az alperest konzekvensen gyanúsítottként nevesíti. A Pp. 264. § (1) bekezdése tehát jelen ügy szempontjából nem tartalmaz irányadó rendelkezést.

[49] Az alperessel szemben megrovást alkalmazó ügyészégi határozat közokirat. A Pp. 323. § (3) bekezdése értelmében teljes bizonyító erővel bizonyítja *a*) hogy a kiállító a benne

foglalt intézkedést megtette vagy határozatot a benne foglalt tartalommal meghozta, *b)* a közokirattal tanúsított adatok és tények valóságát, *c)* a közokiratban foglalt nyilatkozat megtételét, annak idejét és módját. E rendelkezésből az ügyészségi határozatra az *a)* pont az irányadó. A valódiság véelmével [Pp. 323. § (2) bekezdés] ellentétes álláspontot a jogerős ítélet nem fogalmazott meg, így azt meg sem sérthette, miként ebből következően a Pp. 266. § [Bizonyítás nélkül megállapítható tények] (3) bekezdését sem.

[50] Téves az a levezetés is, hogy a hamis vád büntetőjogi tényállásának megvalósulása önmagában sérti a jóhírnevet, és mint ilyen köztudomású tény. A hamis vád a Büntető Törvénykönyvben nevesített büntetendő tényállás. A jóhírnév polgári jogban szabályozott személyiségi jog. Nincs relevanciája a polgári jogban szabályozott személyiségi jogvédelem, ezen belül a jóhírnév megsértése esetén alkalmazandó jogvédelem szempontjából, hogy a Büntető Törvénykönyv a hamis vád bűncselekményét miként értékeli. Csak annak van jelentősége, hogy a polgári jog által szabályozott jóhírnév sérelme milyen magatartással valósítható meg.

[51] A bírói gyakorlatot irányító eseti döntések több ízben kimondták, hogy ha a bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt tett feljelentésben az alperes a felperes személyét indokolatlanul sértő kijelentést nem használt, a jóhírnév, a becsület, vagy az emberi méltóság megsértése akkor sem állapítható meg, ha a büntetőeljárás nem vezetett a felperes bűnösségének a megállapításához (lásd az első- és másodfokú ítéletben felhívott döntéseket).

[52] A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes feljelentésében pusztán az a körülmény szerepelt, hogy a felperes járt nála azt megelőzően, hogy az ékszerek eltűnését észlelni vélte, a felperesre nézve indokolatlanul sértő kijelentést nem alkalmazott. A periratokból nem állapítható meg, hogy a mindkettőjük lakóhelyeként szolgáló településen a felperessel szembeni büntetőeljárás, az annak alapját képező, alperes által előadott körülmények az alperestől származó közlés folytán váltak volna ismertté. E körben a felperes a tényállás megállapítását sérelmezendően a Pp. 279. §-át nem jelölte meg, így a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó tevékenység a felülvizsgálati eljárásban nem is volt érinthető.

[53] Minthogy a Kúria álláspontja szerint sem állapítható meg az alperes részéről a felperes jóhírnevének megsértése, nem sérülhetett a Ptk. 2:51. §-a [Felróhatóságtól független szankciók] és 2:52. §-a [Sérelemdíj], mert személyiségi jogsértés hiányában ezeket nem kellett alkalmazni.

[54] A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okok miatt nem volt jogszabálysértő, ezért a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdésére figyelemmel hatályában fenntartotta.

Záró rész

[55] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a felperes képviselőjével felmerült költségről a Pp. 364. §-a és 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 82. § (3), 83. § (1), 101. § (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján határozott.

[56] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Kúria
III.Pfv.21.122/2021/6

10

Budapest, 2022. március 16.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Salamonné dr. Piltz
Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő